

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николай Симов, Национален природонаучен музей – БАН, член на Научно жури със Заповед № 50/05.08.2024.

Относно кандидатурата на д-р Виолета Георгиева Тюфекчиева за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ по професионално направление 4.3 Биологични науки, научна специалност ХИДРОБИОЛОГИЯ, за нуждите на изследователска група *"Биоиндикатори, мониторинг и екологична класификация на сладководни екосистеми"*, отдел „Водни екосистеми” на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания – БАН, обявен в бр. 48 на Държавен вестник от 7 юни 2024.

Общо представяне на получените материали за конкурса.

На конкурса за длъжност „доцент” по професионално направление 4.3 Биологични науки, научна специалност ХИДРОБИОЛОГИЯ, за нуждите на изследователска група *"Биоиндикатори, мониторинг и екологична класификация на сладководни екосистеми"*, отдел „Водни екосистеми” на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания – БАН, обявен в бр. 48 на Държавен вестник от 7 юни 2024.. е заявил участие и представил необходимите документи единствен д-р Виолета Георгиева Тюфекчиева. Представените от кандидата д-р Тюфекчиева документи, справки, публикации и списъци отговарят на законовите изисквания, на нормативната уредба и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания – БАН. От справка за съответствие с минималните изисквания става ясно, че кандидатът изпълнява и значително надвишава тези изисквания.

Д-р Тюфекчиева е представила списък с 41 научни публикации, от които в конкурса участва с 29. От тях **17** статии в списания с импакт фактор Web of Science, **4** статии са индексирани само в SCOPUS със съответния SJR, и **8** глави от книги или колективни монографии. Общият брой цитирания е 194 като голяма част от тях са в списания в Web of Science или SCOPUS (126).

Д-р Тюфекчиева има ясно очертан профил на научноизследователската работа, съсредоточен от една страна предимно във **фаунистика, зоогеография, екология и природозащитен статус на разред Plecoptera (Insecta), както и свързани с това таксономични решения.** Разработваните проблеми и нейни идеи са актуални не само от теоретичен, но и от приложен

аспект. Използването на холистичен подход, както и достъпния ѝ арсенал от съвременни методи са основата на сериозните ѝ научни постижения в разкриването, съхраняването и опазването на биологичното разнообразие на разглежданата група, а и на други групи водни организми.

Трудно е да се формулират най-важните научни приноси при толкова широко поле на научна работа и интереси. Могат ясно да се разграничат няколко групи.

Най-важни научни приноси в областта фаунистиката, зоогеографията и свързаните с тях таксономични проблеми - разред Plecoptera е моделен обект на *алфа-разнообразието* на речните дънни съобщества (макрозообентос) и обективен индикатор за екологичното състояние на водните екосистеми. В тази връзка плекоптерната фауна (Insecta: Plecoptera) е проучена от почти цялата речна мрежа в България. В резултат на таксономични и фаунистични проучвания и ревизии дело на кандидата са установени 109 вида перли за българската фауна. Уточнен е таксономичният статус на 2 рода, 6 вида и 3 подвида перли за територията на България. Променена е родовата принадлежност на вида (*Capnia bifrons* (Newman, 1838)) и е отнесена към род *Zwicknia* Murányi 2014. Три таксона са с променен ранг и са издигнати във видов статус.

Има много и важни в зоогеографско отношение нови оригинални фаунистични данни за над 30 таксона перли от водосборите на 5 български реки, карстови извори, глациални потоци и езера, разположени на територията на Източнобеломорски, Западнобеломорски, Черноморски и Дунавски райони за басейново управление на водите и за 4 таксона от Република Северна Македония

[B4.1; B4.2; B4.3; B4.4; B4.6; B4.7; B4.8; B4.9; Г7.1; Г7.3; Г7.4; Г7.6; Г7.10; Г8.1; Г8.2; Г8.3; Г8.6; Г8.7; Г8.8].

Кандидатът има много важни и сериозни научни приноси в областта на екологията на съобществата. Те са свързани с анализ на състава, структурата и динамиката на бентосните организми в повърхностни континентални води.

Натрупаните данни за твърде строгите изисквания на перлите към физикохимичните и хидроморфологичните характеристики на средата, която обитават, обясняват до голяма степен формирането и динамиката на плекоптерния комплекс в речните ценози. Основен принос е комплексната екологична оценка на видовете от разред Plecoptera и тяхното индикаторно значение при определяне на екологичното състояние на лотични водни тела по макрозообентоса. Анализирани са статистическите връзки и са установени високи и значими корелационни зависимости за оценка качествата на водите. [B4.3; B4.4; B4.6; B4.8; B4.9; Г7.3; Г7.6; Г8.5].

Научно-приложните постижения на кандидата са в областта на природозащитата – свързани от една страна с биоразнообразие и екосистемни функции и от друга с характеризирание на качествата на водите и оценка на екологичното състояние на водните тела.

Публикуването на нови данни за слабо изследвани, редки и защитени видове перли, както и на такива, живеещи в специфични и относително слабо проучени местообитания като карстови извори, планински реки дава съществен принос за тяхното и на техните местообитания опазване [B4.1; B4.2; B4.3; B4.5; B4.7; Г7.4]. Кандидатът е бил ключов експерт в много национални проекти за картиране и мониторинг на целеви видове водни безгръбначни, както и за изследване на биологичните елементи за качество /БЕК/ и подкрепящите ги физико-химични елементи за качество в избрани потенциално референтни пунктове от типовете реки и езера.

Не на последно място са и методологични приноси, изразени в разработена методология при окачествяването на континенталните повърхностни води. Кандидатът е в авторския колектив разработил мултихабитатния метод за събиране на проби от дънни безгръбначни в различни речни типове в България. Методът се е превърнал в стандарт за пробовземане за хидробиологичните изследвания в областта на екологията на съобществата и техния видов състав (публикация 3 от списъка научни трудове извън конкурса, Г7.5).

Участието ѝ в подготовката и реализацията на голям брой научни и научно-приложни проекти финансирани от български и международни институции, както и успешните ѝ командировки и съвместни инициативи с български и чуждестранни колеги, недвусмислено показват, че кандидатът много добре познава принципите на проектното финансиране, успешно работи в екип с различни хора и лесно се справя с възникнали задачи от лидерски тип.

Критичните бележки и препоръки, които могат да бъдат направени след рецензирането на представените трудове: две допуснати автоцитирания (N 80 и 131 в списъка). Това по никакъв начин не променя съответствието с изискванията за придобиване на академична длъжност «доцент». Останалите са от формален характер (като невключването за този конкурс на всички публикации на кандидата) и нямат място в настоящото становище.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като член на научното жури, определено със заповед на Директора на ИБЕИ-БАН (Заповед № 50/05.08.2024), убедено заявявам, че кандидатът гл. ас. д-р Виолета Тюфекчиева, участваща в конкурса за академичната длъжност доцент по професионално направление 4.3

Биологични науки, научна специалност ХИДРОБИОЛОГИЯ, за нуждите на изследователска група *"Биоиндикатори, мониторинг и екологична класификация на сладководни екосистеми"*, отдел „Водни екосистеми” на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания – БАН, обявен в бр. 48 на Държавен вестник от 7 юни 2024 г., отговаря на задължителните и специфични условия и наукометрични критерии за заемане на академичната длъжност „доцент”. Представените резултати и приноси от научно-изследователската и преподавателска дейност на д-р Виолета Тюфекчиева, показват нейния професионализъм, креативност и компетентност в проучванията. Това, съчетано с вродена любознателност и стремеж към нови открития и използване на модерна методология, я поставя в групата на учените в България, работещи на много високо ниво. Не на последно място д-р Тюфекчиева е отзивчив колега и добър човек, който не се притеснява да споделя знания и идеи, и да помогне на всеки от екипа, с който работи. Това, без съмнение, би го потвърдил всеки от участниците в съвместни проекти с д-р Тюфекчиева, както и всеки от организационния комитет на международни и национални научни форуми, работил съвместно с кандидата.

Това ми дава основание да препоръчам на Научното жури да подкрепи кандидатурата на гл. ас. д-р Виолета Георгиева Тюфекчиева за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ по Хидробиология за нуждите на на отдел „Водни екосистеми”, ИБЕИ – БАН.

30 септември 2024

София

Николай Симов